

Os prexuízos dos tribunais

Por ALFONSO ALVAREZ GANDARA

No exercicio do meu dereito a discrepar das resolucións dos nosos tribunais, falaba o outro día da sentenza do T. Constitucional que considera inconstitucional predicar o deber de coñecer o galego, ao propio tempo que a Constitución (sen revisión xurisdiccional posible) establece palmarivamente o deber de todo español de coñecer o castelán.

En principio, a min tanto se me daba isto como aquilo, porque unha cousa é dicir que todos os españois teñen o deber de saber tourear (por aquilo da festa nacional etcétera) e outra diferente que a súa inorancia en tauromaquia teña a menor consecuencia xurídica.

Cuestión diferente é —decía no seu momento desde estas páxinas— o dereito de todo cidadán a se expresar, nos actos privados e públicos, na lingua oficial do Estado e na que teña igual carácter na súa comunidade autónoma (na súa terra, vaia), de onde derivan deberes das Administracións públicas —que non, dos particulares— de ensinar estas linguas e de instruír e seleccionar aos funcionarios de xeito que estean á altura de tales cometidos.

Polo tanto, é irracional e, desde logo, inoperante esixirle aos administrados, en xeral, en canto tales súbditos, coñecemento lingüístico de nengunha cras. Toda persoa psiquicamente normal posúe a súa lingua. O ordenamento xurídico ten que velar para que, con ese simples coñecemento, o cidadán poda exercer cómodamente os dereitos que ten como persoa. O que é racional é que se lle esixa coñecementos específicos de Medicina ao que pretende exercer como médico e coñecementos específicos de funcionario ao que pretende desempeñar a función pública.

A seguido da sentenza do T. C., tan comentada xa, chéganos a noticia dunha resolución do Tribunal Supremo anulatoria de acordos do Concello da Coruña de 1982, polos que se daba carácter eliminatorio a probas ten-

dentes a verificar os coñecementos do idioma galego por parte dos aspirantes a cinco prazas de auxiliares na Administración municipal.

Os acordos foran impugnados pola Abogacía do Estado e confirmados, en primeira instancia pola Audiencia Territorial.

Desde logo, quen escribe este artigo quixera dispoñer do texto íntegro dos acordos municipais e da sentenza —cántas veces, pódese declarar a nulidade de actos administrativos a causa dunha inhábil motivación— e confesa que, coa premura con que é necesario acodir ás páxinas dun xornal, non é posible realizar un verdadeiro enfoque profesional; pero resérvase a posibilidade, tal vez a obriga, de o facer, nunha revista especializada, para cando dispoña dos datos e o tempo necesarios. Con todo, é preciso tratar destes temas en medios de comunicación masiva e o «timing» da prensa diaria apón as súas esixencias. Pido disculpas, polo tanto, polas insuficiencias e, quizaves, as imprecisións que diso se deriven e fago ben crara a reserva de que pode haber algo máis do que parez en abono da sentenza do T. S. En cambio, reivindico abertamente o meu dereito a crítica, mesmo apresadamente.

A sinalar que os acordos municipais e máis o recurso son anteriores á aprobación da Lei de Normalización Lingüística (15-6-83). De todos os xeitos, a sentenza conta con este texto e ata o invoca como un dos seus fundamentos xurídicos, en canto que o art. 11 establece que os poderes autonómicos promoverán a progresiva capacitación no uso do idioma galego do personal afecto á Administración Pública e o seu coñecemento será estimado como mérito nas probas selectivas. Polo visto, que un saber determinado sexa considerado mérito oponse a ser considerado como requisito, e promover a progresiva capacitación do funcionariado no uso da lingua oponse a unha capacitación abrupta ou

a marchas forzadas.

O Tribunal Supremo admite que sexan creadas prazas funcionarias, para determinados servizos nos que o coñecemento do galego sexa esencial e, só neses casos, esa posesión poderá ser avaliada a título de requisito; pero nos casos xerais, non. Co castelán sería distinto. O seu coñecemento sería esixible para o desempeño de calquera praza. En caso contrario, resultarían vulnerados diversos principios constitucionais, sinaladamente o de igualdade no acceso á función pública.

O prexuízo do T. S. está perfectamente craro. Pensar que o coñecemento do castelán sexa esencial para desempeñar un posto de auxiliar nun Concello galego e o do galego sexa accidental ou secundario é, polo menos, tan absurdo como pensar o contrario: que saber galego sexa indispensable e dominar o castelán sexa banal.

Se a Administración municipal está autorizada e mesmo obrigada pola lexislación vixente sobor da cooficialidade a tratar en pé de igualdade ás dúas linguas e, polo tanto, ás dúas masas de poboación que conviven en Galicia (a de lingua materna galega e a de lingua de berce castelán), non é que poda, é que debe, é que ten que condicionar o acceso á función pública ao coñecemento fluído de ambos idiomas.

O prexuízo do T. S., ao tratar da «lingua regional» (craro: non lle chama «idioma nacional» de Galicia, nen «idioma do país»), consiste en que o galego será preciso para rotular as árbores en certos xardíns botánicos, para compor a carátula dos programas de festas, para redactar alguna pancarta nas festas da Coca. Nun sentido parecido, un político que acaba de recuperar o favor do eleitorado declaraba a unha revista, na época da implantación constitucional, que a ninguén sorprendía que se quixera escribir en catalán poesía ou novela, pero ¿quén imaxinaba un

(Pasa a la pág. 69)

Os prexuízos dos tribunais

(Viene de la pág. 20)

p. 69

libro de química escrito na lingua de Maravall e de Espriu? Por iso ao T. S. parécelle racional que se considere mérito tan prevalente como para chegar a eliminación do aspirante o coñecemento do galego, en tratándose daquelas **contadas prazas** (a expresión e a cursiva son nosas) que podan ser precisas para eses catro cometidos ornamentais e marxinais nos que se poda usar a «lingua rexional».

Se o descoñecemento do galego non pode ser óbice eliminato-

rio para o exercicio do posto de auxiliar, cabe enumerar algunhas outras probas que introducen a desigualdade e contrarian a Constitución:

As de lectura e escritura en calquera idioma, porque discriminan aos analfabetos; as de dicción, porque discriminan aos tateños; as de Xeografía, porque discriminan aos que inda non fixeron a mili... e outras máis sofisticadas —que lóxicamente xa non caben nun estado moderno pola súa refinada crueldade— como as de mecanografía, as de aritmética, etc.